

V Ostravě dne 8. června 2023

Název materiálu:	Návrh zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon)
Připomínkové místo:	Asociace pracovních agentur (APA)
Telefon:	+420 603 497 106
e-mail:	prezident@apa.cz

Obecná připomínka:

APA sleduje v posledních 8 letech neuspokojivou situaci na trhu práce a nedostatek zaměstnanců. Předpokládala, že nová Fialova vláda po předvolebních příslibech změn významně zjednoduší legální přijímání cizinců ze 3. zemí mimo EU do zaměstnání v ČR. Tím jim umožní tvorbu hodnot, platby daní, sociálního a zdravotního pojištění, jejich začlenění do života v ČR. Dle MPSV pracuje na území ČR legálně 787 tisíc cizinců. Zhruba 1/3 jsou právě cizinci ze 3. zemí mimo EU. **Návrh zákona jde bohužel zcela opačným směrem. Ruší dosavadní zaběhlé vztahy, vyřazuje úplně zkušené legální agentury práce ze hry a nastoluje nová, hned na první pohled na korupci náchylná pravidla, zcela bez dohledu státu nad subjekty.**

Navrhovaná úprava nepřispívá vůbec ke zrychlení procesu a snadnějšímu přístupu potřebných zahraničních pracovníků na tuzemský trh. Upravená definice vládních programů možná otevírá prostor pro přípravu dalších, speciálně zacílených programů, ale bez komplexní digitalizace a urychlení agendy je využití limitováno systémem kvót, navázaných na dlouhá léta neměnné a omezené kapacity zastupitelských úřadů. Přitom návrhy na přenesení povolovacího procesu na území ČR tady jsou a již roky úspěšně fungují v okolních zemích.

APA opakovaně upozorňuje, že ČR už léta ztrácí konkurenceschopnost v náboru cizinců s okolními zeměmi, které zavedly instituty vyřizování povolení k práci prostřednictvím firem, zaměstnávajících cizince ze 3. zemí až po jejich nástupu do práce (Slovensko) a podávání žádostí na území státu. Zkušenosti ukazují, že zamítnuto je jen promile žádostí, avšak do té doby cizinec pracuje a vytváří hodnoty. Nebo řeší povolování na hejtmanství, kdy pokud se nevyjádří do 14 dní negativně nebo vůbec, je cizinci práce povolena (Polsko). O systémovém přístupu čtvrtletních požadavků zaměstnavatelů na úrovni krajů, odkud pak vláda vytváří systém zjednodušených víz a číselných kvót pro nedostatková povolání a profese, včetně začleňování, návrh rovněž nemluví (Německo). Přitom ten je základem úspěšné integrace, založení nebo sloučení rodin a pozitivně podporuje demografický růst i složení obyvatel v ČR.

APA zásadně nemůže souhlasit se zavedením kvót i na povolení ke krátkodobému zaměstnání. Jde o jeden z mála způsobů, jak si mohou firmy zajistit zaměstnance při dlouhodobě nesmyslně nízkých kvótách a zcela nepřijatelné délce vyřizování duální zaměstnanecké karty pro cizince z vybraných zemí. A to paradoxně v rámci jednoho z nejvyužívanějších programů – Program kvalifikovaný zaměstnanec. Naopak požadujeme, aby cizinci, kteří zde již pracují na tato krátkodobá zaměstnání, mohli žádat o zaměstnaneckou kartu přímo na našem území, jak je to logické, ekonomické a jinde obvyklé.

MPSV se opakovaně brání odhadům nelegálního zaměstnávání, které je v drtivé většině případů původcem mediálních kauz zneužití zahraničních zaměstnanců. Zástupci agentury práce, Asociace poskytovatelů personálních služeb a Asociace pracovních agentur, je odhadují minimálně ve výši legálně zaměstnaných agenturních zaměstnanců ze 3. zemí mimo EU, mezi 200-300 tisíci osob. Při každodenní praxi svých členů narážejí ve firmách stále na nelegální agentury práce a různé formy zastřené agenturního zaměstnávání. Jeho dopady proto kvalifikovaně vyčíslili. A návrh zákona tyto dopady nejenže neřeší, ale dále je prohloubí.

V ČR je 2.100 legálních agentur práce s povolením Generálního ředitelství Úřadu práce ČR k zprostředkování zaměstnání. Ty musejí zaměstnávat lidi jen na Pracovní smlouvy a Dohody o pracovní činnosti, tedy s odvodů sociálního a zdravotního pojištění a daně z příjmu. Nelegálové využívají řetězení Dohod o provedení práce bez pojistného. Obvykle ještě s nelegálním násobným uplatněním slev na dani jednoho a téhož člověka v 1 měsíci u několika subjektů. Nebo pracují rovnou jako subdodavatelé s firmou založenou na bílého koně, lidi platí z ruky úplně načerno.

Všech 2.100 legálních agentur práce zaměstnává povinně dle Zákona o zaměstnanosti odpovědného zástupce (ručitel odbornosti a praxe) na pracovní smlouvu na min. poloviční úvazek a mzdu v 6. třídě zaručených mezd dle Zákoníku práce. Tzn.

Člen Hospodářské komory ČR

Člen AKV

Člen Komory zaměstnavatelů zdravotně postižených

Člen AMSP ČR

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH
PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR

min. 13.300,- Kč / 1 osoba hrubého měsíčně, ročně 159.600,- Kč. Stát dostává při uplatnění slevy na dani z příjmu od 1 zaměstnance a agentury práce, jako jeho zaměstnavatel, 4.164,- Kč na sociálním a 2.187,- Kč na zdravotním pojištění. Při neuplatnění slevy ještě 1.995,- Kč na dani z příjmu. **Při 2.100 legálních agenturách práce dostává stát od odpovědných zástupců agentur práce ročně mezi 160 až 210 miliony Kč.**

Z toho **1.100 legálních agentur práce má také povolení GŘ ÚP ČR pro zaměstnávání agenturních zaměstnanců** a jejich dočasné přidělování (zapůjčování) k firmám. Ty musí mít dle Zákona o zaměstnanosti složenu u GŘ ÚP ČR po celou dobu podnikání **kauci 500.000,- Kč. Stát tak hospodaří bezúročně každý rok s 550 miliony Kč.**

Všech 2.100 legálních agentur práce s doživotním povolením GŘ ÚP ČR k zprostředkování zaměstnání muselo uhradit jednorázový správní poplatek 5.000,- Kč. **Stát obdržel jednorázově 10,5 milionu Kč.**

Všech 1.100 legálních agentur práce s tříletým povolením GŘ ÚP ČR k dočasnému přidělování muselo uhradit jednorázový správní poplatek 25.000,- Kč. **Stát obdržel jednorázově 27,5 milionu Kč.**

Všech 1.100 legálních agentur práce s návazným doživotním povolením GŘ ÚP ČR k dočasnému přidělování muselo uhradit jednorázový správní poplatek 15.000,- Kč. **Stát obdržel jednorázově 16,5 milionu Kč.**

Za posledních 6 let 1.100 legálních agentur práce dočasně přidělilo dle dat MSPV ČR v průměru každoročně k firmám 317.335 agenturních zaměstnanců. Při hrubé mzdě 22.000,- Kč měsíčně (většinou pracují manuálně na nízko hodnocených pozicích, minimální mzda je 16.200,- Kč) to dělá ročně na hrubých mzdách za všechny 83,776.440.000,- Kč, tedy skoro 84 miliard Kč. **Stát dostává při uplatnění slevy na dani z příjmu 26,222.025.720,- Kč na sociálním a 11,309.819.400,- Kč na zdravotním pojištění, tedy přes 37,5 miliardy Kč. Při neuplatnění slevy na dani ještě 12,566.466.000,- Kč na dani z příjmu, tedy plus přes 12,5 miliardy Kč. To je ročně mezi 37,5 až 50 miliardami Kč.**

Podle posledních čísel MPSV pracuje v ČR legálně 787 tisíc cizinců ze zemí EU i mimo EU. Na ÚP ČR je registrováno přes 254 tisíc uchazečů o práci, 71 tisíc z nich bere podporu v nezaměstnanosti, ostatní jsou v evidenci dlouhodobě. Firmy poptávají přes ÚP ČR oficiálně 285 tisíc pracovních pozic. Z českých zdrojů tak nemáme jak pokrýt fakticky 1 milion pracovních míst, když máme jen 254 tisíc uchazečů v jiných místech ČR, než je práce, a s jinou kvalifikací, než je potřeba. **Dlouhodobý odhad zastřené agenturního zaměstnávání, prováděného firmami bez povolení, tedy nelegálně, reprezentuje minimálně stejný počet 317.335 tisíc nelegálních zaměstnanců jako u legálních agentur práce. Spíše vyšší. To znamená, že každoročně stát přichází o 37,5 až 50 miliard Kč. Plus jednorázově na správních poplatcích o 54,5 milionu Kč. Plus nemůže používat bezúročně kauce 550 mil. Kč**

Tato situace trvá již 30 let. Bavíme se tak o celkových ztrátách 20x 160 až 210 milionů Kč, plus 20x 37,5 až 50 miliard Kč. Jednorázových 55 milionů a půl miliardy kauce nepočítaje.

Stát už ignorováním nelegálů v agenturním zaměstnávání přišel za 20 let o sumu v řádu 753 – 1.004 miliard Kč.

Návrh zákona o pobytu cizinců tak na jednu stranu vytváří podhoubí pro další nelegální zaměstnávání a zastřené agenturní zaměstnávání, současně je v případě diskriminačního vyloučení agentur práce ze zaměstnávání třetizemců v přímém rozporu s článkem 4 Listiny základních práv a svobod, kdy nebylo s navrhovanými omezeními fakticky šetřeno podstaty a smyslu základních práv a svobod žadatelů o výkon, zprostředkování zaměstnání, stávajících agentur práce, uživatelů jejich činnosti z řad firem a agenturních zaměstnanců.

Připomínky:

1) K § 20 odst. 2 písm. d)

Cíl: Ustanovení vypustit

Odůvodnění: Podle stávající právní úpravy dostačuje písemné potvrzení oprávněného uživatele a doklad potvrzující oprávněnost poskytnout ubytování např. předložením nájemní smlouvy mezi nájemcem a vlastníkem nemovitosti. Pokud bude

Člen Hospodářské komory ČR

Člen AKV

Člen Komory zaměstnavatelů zdravotně postižených

Člen AMSP ČR

zavedena povinnost dokládat písemné potvrzení o zajištění ubytování nejen od oprávněného uživatele ale i od vlastníka nemovitosti, bude v praxi problém se zajištěním tohoto potvrzení např. v situaci, kdy ubytovnu provozuje nájemce nemovitosti, a ne přímo její vlastník nebo v případě, kdy vlastník nemovitosti pobývá v zahraničí. V těchto případech hrozí, že z důvodu vyšší obtížnosti získat potvrzení pro skutečné místo pobytu cizince z důvodu faktické nemožnosti nebo neochoty vlastníků nemovitosti toto potvrzení pro každého ubytovaného cizince vydávat, bude docházet v praxi k využívání fiktivních potvrzení. Navrhujeme zachovat stávající právní úpravu. Dostatečně prokazuje zajištění bydlení cizince a současně nezatěžuje vlastníky nemovitostí nadměrnou administrativou.

Tato připomínka je zásadní.

2) K § 21 odst. 3 písm. a) a b)

Cíl: Snížit požadavek na minimální pojistné plnění u krátkodobých víz na 60 000 EUR, neboť se stále jedná o dvojnásobek současné výše minimálního pojistného plnění. Navíc tento požadavek na zajištění zdravotní péče uplatnit i na cizince, na které se bude vztahovat zákon o veřejném zdravotním pojištění.

Odůvodnění: V případě cizinců, kteří přijíždějí s krátkodobým vízem za účelem zaměstnání, jsou po příjezdu na nástupu do zaměstnání tito cizinci navíc pojištěni podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. Fakticky zdravotní pojištění platí dvakrát, což už nyní je neoprávněné obohacení. Zvýšení minimálního pojistného plnění na čtyřnásobek aktuálního minima těmto cizincům významně zvýší náklady na získání víza a tím násobně zkomplikuje zaměstnavatelům už tak složité a administrativně náročné zaměstnávání cizinců.

Tato připomínka je zásadní.

3) K § 56

Cíl: Ustanovení vypustit

Odůvodnění: Toto ustanovení představuje další omezení zaměstnávání cizinců v situaci, kdy v ČR dlouhodobě pocítujeme nedostatek pracovníků a zažíváme prakticky nulovou nezaměstnanost. V případě krátkodobých víz za účelem zaměstnání má stát možnost regulovat počty příchozích cizinců za účelem výdělečné činnosti prostřednictvím Úřadu práce, neboť pro vydání krátkodobého víza musí žadatelé předložit povolení k zaměstnání a při rozhodování o vydání povolení k zaměstnání Úřad práce přihlíží k situaci na trhu práce. Jedná se tedy o dvojitou regulaci pracovní migrace, která komplikuje už tak složitou situaci zaměstnavatelům při zaměstnávání zahraničních pracovníků.

Tato připomínka je zásadní.

4) K § 134 odst. 3

Cíl: Ustanovení vypustit a ponechat stávající úpravu pro tuto problematiku

Odůvodnění: Stávající právní úprava diskriminačně omezuje agenturní zaměstnávání cizinců. Zakazuje oznámení změny zaměstnavatele v případě, že novým zaměstnavatelem je agentura práce a diskriminačně od roku 2019 znemožňuje agenturám práce účastnit se vládních programů ekonomické migrace, které jsou reálně ve významné části světa jedinou možností pro

Člen Hospodářské komory ČR

Člen AKV

Člen Komory zaměstnavatelů zdravotně postižených

Člen AMSP ČR

získání termín pro podání žádosti o zaměstnaneckou kartu. Dokonce paradoxně dopadá i na subjekty, které jsou v rámci svých podnikatelských aktivit držitelem povolení k agenturnímu zaměstnávání, ale tato činnost je pro ně okrajová a příjmy z ní marginální. V praxi dochází k obcházení současné právní úpravy prostřednictvím zastřenému agenturnímu zaměstnání přes subjekty, které nemají oprávnění k dočasnému přidělování. Nová regulace tuto praxi systémově zintenzivní.

Tato připomínka je zásadní.

5) K § 140 písm. c)

Cíl: Ustanovení vypustit

Odůvodnění: Ustanovení písmena c) znemožňuje agenturní zaměstnávání držitelů duální zaměstnanecké karty. Což je diskriminuje na trhu práce a výrazně jim ztěžuje rychlé nalezení nového zaměstnání, tedy je přivádí do existenční nejistoty a často je důsledkem nucený odjezd ze země kvalifikované a zaškolené pracovní síly se základů českého jazyka. Takové plýtvání si po 4 letech zkušenosti s touto diskriminační úpravou nemůže ČR v konkurenci s okolními státy dále dovolit.

Tato připomínka je zásadní.

6) K § 142 odst. 2

Cíl: Ustanovení vypustit

Odůvodnění: Ustanovení odstavce 2 znemožňuje oznámit změnu zaměstnavatele držitele zaměstnanecké karty v případě, že nový zaměstnavatel bude agentura práce. Toto omezení agenturního zaměstnávání cizinců platí i za současné úpravy od roku 2019, nicméně navrhuje toto ustanovení zrušit, neboť je diskriminační, omezuje flexibilitu pracovní síly a v konečném důsledku vede obcházení zákona a zastřenému agenturnímu zaměstnávání přes subjekty, které nemají licenci agentury práce. Mafie a obchodníky s lidmi. Nejsou tedy státem nijak regulovány a pod zvýšeným dohledem.

Tato připomínka je zásadní.

7) K § 424 odst. 1, 2 a 3

Cíl: Vhodná regulace by mohla být např. složením zkoušky odborné způsobilosti pro subjekty poskytující tyto služby.

Odůvodnění: Problematické je omezení zastoupení na základě plné moci pouze na fyzické osoby, které navíc nemohou zastupovat více cizinců, s výjimkou advokátů, garantů anebo neziskových organizací. Vhodnější by byla cesta regulace než úplného zákazu. V praxi zaměstnavatelé využívají profesionální a seriózní poskytovatele imigračních a relokačních služeb, kteří se často v cizinecké problematice orientují lépe než advokáti zaměřující se na jinou oblast práva.

Tato připomínka je doporučující.

Kontaktní osobou pro vypořádání připomínek je Ing. Radovan Burkovič, člen Výboru a Prezident APA, tel. 603 497 106, prezident@apa.cz

Člen Hospodářské komory ČR

Člen AKV

Člen Komory zaměstnavatelů zdravotně postižených

**ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH
PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR**

Člen AMSP ČR